

Rady pre začínajúcich chovateľov: I.časť

Už pri pozornom prečítaní štandardu plemena sa dozviete o niektorých fyziologických špecifikách basseta, ktorými sa odlišuje od iných plemien, avšak ktoré môžu byť príčinou zdravotných problémov s ďalekosiahlymi následkami.

Od ranného veku šteňaťa sa zamerajte na tieto zvláštnosti, denne im venujte pozornosť i v dospelosti a starobe Vášho psa. Pri každom prekročení normálu konzultujte stav so svojim veterinárnym lekárom.

OČI: vzhľadom na viac-menej odchlípené spodné viečko, výrazné tretie viečko a dlhé ušnice, ktoré pri pohybe s nosom pri zemi víria prach a nečistoty, sú oči basseta neustále dráždené. Oko má samočistiacu schopnosť, ktorou sa týchto nečistôt zbavuje. Vo vnútornom kútiku sa tak tvoria "hlienovité karpiny". Tie odstráňte čistou mäkkou handričkou. Pri ich nadmernej tvorbe použite bežné čistiace roztoky/OPHTAL, OPHTALMO-SEPTONEX, BÓROVÁ VODA a pod., prípadne repíkový či harmančekový odvar/, ktoré sa používajú na čistenie očí u ľudí. Dnes sú už na trhu i veterinárne špeciality OPHTO-LAVAS, DIAMONT-EYE a ďalšie. Pri silnom, prípadne až hnisavom výtoku z oka, spojenom s bolesťou oka a jeho privieraním navštívte veterinára! Jeho príčinou môže byť cudzie teleso v oku, alergická infekcia, či iné vážne ochorenie oka ale i celého organizmu/napr. psinka/.

UŠI: dlhé, nízko nasadené ušnice sú predispozíciou pre rôzne ochorenia ucha. Koža ušnice je jemná a citlivá. Zaschnuté zvyšky potravy, blato, piesok, slané posypy z chodníkov ju dráždia a spôsobujú jej zápal. Predídete mu šetrným vytrhnutím ušnic zvnútra i zvonku vlhkou mäkkou handričkou po každom kúpaní či vychádzke. Podobne môžete vyčistiť i vonkajší zvukovod. Na jeho lepšie vyčistenie môžete handričku namotanú na prste-ukazovú zvlhčiť ušnými kvapkami či olejčkami pre deti/napr. Burrowov roztok/. Hlbšie do zvukovodu nezasahujte! Už vôbec nie čistiacimi paličkami a tyčinkami, ktorými načistoty môžete zatlačiť ešte hlbšie, prípadne pri prudkom pohybe psa poraniť sluchové orgány! Ucho má podobne ako oko čistiacu schopnosť a tvorbou ušného mazu sa nečistôt zbavuje. Pri jeho nadmernej tvorbe sa ho pes nevie zbaviť potriasaním hlavy, hromadí sa vo zvukovode, kde sa rozkladá, infikuje a tým spôsobuje zápal vonkajšieho, prípadne i vnútorného zvukovodu. To sa prejaví zápachom z ucha, výtokom a častým potriasaním hlavou, šúchaním ucha o podložku, nakláňaním hlavy. Takýto stav môže spôsobiť i kúpanie v prírode či cudzie telesá v uchu-najčastejšie semná tráv. Okamžite navštívte so psom veterinára!

Na čistenie vonkajšieho zvukovodu sú vhodné veterinárne špeciality EPIOTIC, OTIPUR, OTIFREE, OHR-REINIGER a podobne, ktoré sa po zohriatí na telesnú teplotu nakvapajú do zvukovodu a nechajú pôsobiť. Vhodná je jemná masáž bázy ušnice. Uvoľnený maz, nečistoty a prebytočný prípravok pes sám vytrasie.

CHRUP: zuby basseta sú veľké, zdravé, pravidelné, zhryz nožnicový, prípadne kliešťový. Nadpočetné zuby či naopak chýbajúce zuby sú v porovnaní s inými plemenami zriedkavé, podobne i predhryz či záhryz.

Dobrý zdravotný stav zubov a ďasien môžeme udržať vhodnou stravou a podporovaním čistenia zubov rôznymi žuvacími tyčinkami a plátkami z hovädzej kože. Vhodný je i starý chlieb, či rohlíky usušené na kameň. I kosti sú na tento účel vhodné. Ale nie ako potrava a nikdy nie hydinové, králičie či rybacie kosti. K dispozícii sú i špeciálne zubné kefy pre psov a zubné pasty rôzne ochutené, napr. DENTIPET.

Sledujte výmenu zubov u šteniat, ktorá začína približne vo veku 3. mesiacov, ukončená je približne vo veku 6. mesiacov. Prvé sa vymieňajú rezáky. Niekedy sa môže stať, že mliečny zub sa neuvolíni z lôžka a trvalý zub vyrastá vedľa neho alebo sa nemôže vôbec prerezať. V takom prípade musí mliečny zub vytrhnúť veterinár. Dožičte šteňatám kĺbové hlavice veľkých rúrovitých kostí najlepšie z teľaťa. Pri ich žuvaní si šteňa masíruje zuby a ľahšie získava potrebné minerálne látky z kĺbných chrupaviek a ešte sa aj zabaví.

Podobne poslúži zavesený starý kožený opasok, s ktorým môže šteňa bojovať. Nie topánka.

U starších psov, ak sa chovajú mäkkou, kašovitou stravou, sa tvoria na zuboch povlaky - zubný kameň. Ten musí veterinár odstrániť oškrabaním prípadne ultrazvukom.

PAZÚRY: ak sa pes pohybuje prevažne na mäkkom podklade, alebo má nedostatok pohybu vôbec, dochádza k nedostatočnému obrusovaniu pazúrov a tie prerastajú. U vyvíjajúcich sa psov

prerastené pazúry spôsobujú deformáciu prstov a tým nesprávne utváranie labky a následne až nekorektný postoj a pohyb. Preto ich dĺžku kontrolujte už od šteniatka a v prípade potreby ich upravte pristrihnutím. U šteniat na to postačia obyčajné kliešte na nechty, neskôr špeciálne kliešte na pazúry /gilotínky/. Postupujte veľmi opatrne, aby ste neporanili pazúrové lôžko. U bielych pazúrov je ľahko viditeľné. Zastrihnutie až do lôžka je veľmi bolestivé a krváca to. Zvykajte na túto procedúru psa od útleho veku, lebo neskôr sa tento úkon mení na grécko-rímsky zápas, ktorý určite prehráte. Prvý krát si to nechajte ukázať od skúsenejšieho chovateľa či na veterinárnej ošetrovni. Nezabúdajte na pazúry na 5. prste.

Vankúšiky

SRSTĽ: Stav srsti a kože je zrkadlom vnútorného prostredia, chorôb tráviaceho ústrojenstva, pečene a obličiek.

Denná starostlivosť o srst spočíva v česaní, či kefovaní. To je dôležitejšie, než nadbytočné kúpanie. Tým sa srst zbavuje nečistôt, ale zároveň masíruje pokožka. Tento úkon umožňuje dennú kontrolu srsti a pokožky. Včas objavíme vonkajšie parazity, lysiny pri zápaloch kože a ekzémoch, vyčesávame "mŕtve chlpy", čo je dôležité hlavne v období jarnej a jesennej výmeny srsti. Mnohým chovateľom sa na tento účel najlepšie osvedčilo gumené žbílko na kone. Na kvalitu srsti má veľký vplyv správne zloženie potravy a prípravky s obsahom vitamínu H /biotín/.

Na kúpanie psov sa názory odborníkov rôznia. Všeobecne: šteňatá kúpte len najnevýhnutnejších prípadoch, dospelých psov podľa potreby. Kúpte ich v teplej vode špeciálnymi šampónmi pre psov, prípadne môžete použiť detské šampóny či mydlá. Pred šampónom chráňte oči i uši psa. Po dokonalom opláchnutí zbytkov šampónu psa dobre osušte a nechajte ho dosušiť sa v miestnosti. Častým kúpaním šampónom sa srst i koža odmasťuje, rýchlejšie sa znečistí a v nepriaznivom počasí dostatočne nechráni pred vlhkom. Kúpeľom sa pes zbaví svojho pachu a preto nech Vás neprekvapí, keď sa po kúpeli snaží "preparfúmovat" váňaním sa v tráve, prachu či v niečom oveľa horšom.

NA ZÁVER: Pri všetkých hygienických úkonoch nešetríte pochvalou a odmenami.

Uvádzané veterinárne špeciality a rady na ich používanie môžete získať v špecializovaných veterinárnych pracoviskách, v odborných drobnochovateľských predajniach alebo v stánkoch na výstavách psov.

Rady začínajúcim chovateľom II.

ODCHOV ŠTENIAT BEZ MATKY.

Počas pôrodu i po ňom môže dôjsť k stavom, ktoré znemožňujú suke postarať sa o svoje potomstvo. Takými to situáciami je napr. ukončenie pôrodu cisárskym rezom, abnormálne mnohopočetný vrh, nedostatok mlieka, pôrodné komplikácie ale žiaľ i uhynutie matky. Za týchto okolností sa o šteňatá musí postarať chovateľ. Najjednoduchším riešením by bolo zaobstaranie náhradnej matky, ktorá by bola schopná prijať a uživiť ďalšie štenatá a mala pôrod v približne rovnakom termíne. Táto alternatíva je však ťažko realizovateľná a preto treba siahnuť k umelému odchovu šteniat.

Úspešný odchov šteniat bez matky si vyžaduje zabezpečenie vhodného prostredia, kvantitatívne a kvalitatívne vyváženú výživu, pravidelný režim kŕmenia a stimuláciu vyprázdňovania.

Prostredie pre odchov

Šteňatá v prvých štyroch týždňoch života nie sú schopné regulovať svoju telesnú teplotu a tá je preto závislá od teploty prostredia. Preto treba držať šteňatá v teplotne kontrolovanom prostredí. To môžeme zabezpečiť špeciálnymi vyhrievacími podložkami či vrchným ohrievaním infra lampami. Pri podložkách je potrebná spoľahlivá regulácia ohrevu. *Nekontrolované zvýšenie teploty podložky v prvom týždni nad prípustnú hodnotu môže spôsobiť až popáleniny rôzneho stupňa.*

Doporučené teploty prostredia:

Vek šteniat/dni/	Teplota/°C/
0-7	32-30
7-14	30-28
14-21	28-26
21-28	26-24

Telesná teplota je dôležitá aj kôli kŕmeniu. Podchladené šteňatá sú menej aktívne, slabo cicajú a pri umelom kŕmení vzniká možnosť zažívacích ťažkostí. Takéto šteňatá zvyšujú spotrebu energie a kyslíka. Pri týchto stavoch je vhodné podať do papuľky niekoľko ml 5 % glukózy.

Okrem teploty prostredia je pre šteňatá dôležitá relatívna vlhkosť. Tá by mala byť udržiavaná na úrovni 55-60%.

Starostlivosť o šteňatá pozostáva aj z čistenia povrchu tela vlažným, navlhčeným uterákom, s prídavkom niekoľkých kvapiek detského oleja.

Výživa a kŕmenie.

Pri náhrade matky a materského mlieka je potrebné zohľadnenie zloženia mlieka a techniku kŕmenia.

Najľahšie dostupnou náhradou mlieka suky je kravské mlieko, ktoré je však vo väčšine zložiek chudobnejšie. Preto pri jeho použití ako náhrady materského mlieka je nutné doplnenie chýbajúcich zložiek.

Dnes sú už dostupné priemyselne vyrábané mliečne náhrady pre šteňatá/Pedigree-Waltham, Royal Canine, PrimaDog/. Ich zloženie sa približuje zloženiu mlieka suky a sú vysoko stráviteľné. Obsahujú všetky potrebné výživné látky, ale i minerálne látky a vitamíny. Vzhľadom na práškovú formu je príprava nápoja veľmi jednoduchá a spočíva v rozpustení patričného množstva prášku v prevarenej 40-50°C teplej vode/podľa návodu/. Ich jediným nedostatkom je, že neobsahujú materské protilátky.

Technika kŕmenia.

Ďalšími dôležitými podmienkami umelej výživy šteniat je množstvo podaného mlieka, frekvencia a spôsob kŕmenia, ako ja ošetrenia šteniat po nakŕmení.

Množstvo mlieka pre jedno kŕmenie sa riadi predovšetkým vekom šteniat. Kontrolou správneho množstva je denný prírastok hmotnosti. Denný príjem by mal tvoriť 10-12% hmotnosti šteňaťa. Šteňatá pri normálnom vývoji zdvojnásobujú svoju pôrodnú hmotnosť v priebehu 8-10 dní a jej trojnásobok dosahujú počas tretieho týždňa života. Podvýživa a prekrmovanie sú nežiadúce, preto je kontrola hmotnostných prírastkov veľmi dôležitá pre správny vývin šteňaťa.

Spôsob kŕmenia. Na kŕmenie používame špeciálnu fľašku s cumlíkom pre napájanie šteniat /dostať kúpiť v chovateľských predajniach/, pričom dodržiavame nasledovné zásady:

- otvor v cumlíku musí byť primeraný, aby pri prevrátení plnej fľašky mlieko netieklo, ale slabo presakovalo a pomaly odkvapkávalo
- kŕmime mliekom zohriatym na teplotu cca 37-38°C
- neurýchľujeme kŕmenie zväčšovaním dierky v cumlíku, alebo stláčaním fľašky
- touto metódou nikdy nekŕmime šteňatá podchladené bez sacieho reflexu
- po krátkom pití kŕmenie prerušíme, aby sa šteňa mohlo nadýchnuť

Druhým spôsobom je podávanie mlieka pomocou sondy a striekačky priamo do žalúdka. Ako sonda slúži gumená hadička dlhá asi 5 cm o priemere 2 mm. Táto technika je rýchlejšia, avšak vyžaduje trochu opatrnosti a zručnosti. Pred zavedením sondy si na nej najskôr označíme vzdialenosť od brady po koniec hrudnej kosti. Po túto značku opatrne zasúvame sondu do žalúdka. Ak pri zasúvaní narazíme na prekážku pred dosiahnutím značky, sme v dýchacích cestách a zavedenie sondy musíme opakovať. Hĺbku zasunutia sondy pravidelne kontrolujeme a upravujeme podľa rastu šteňaťa. Pripravenú dávku mlieka podávame jednorazovou striekačkou pomaly počas 2 minút.

Pri kŕmení držíme šteňa v dlani vo vodorovnej polohe a dbáme na prirodzenú polohu hlavy.

Všetky pomôcky na kŕmenie udržiavame v čistote /vyváraním/

Frekvencia kŕmenia. Prvý týždeň kŕmime šteňatá každé tri hodiny. Postupne znižujeme počet kŕmení na 4-6 krát denne s 8 hodinovou nočnou prestávkou. Od 2-3 týždňa môžeme priučať šteňatá prijímať mlieko z plytkej misky.

Od tretieho týždňa môžeme postupne začať s prechodom z mliečnej výživy na inú.

Stimulácia vyprázdňovania.

Nakoľko šteňatá v prvých týždňoch života nie sú schopné vyprázdňovať sa bez stimulácie, musíme i v tomto nahradiť matku. Po každom nakŕmení stimulujeme vylučovací reflex masážou bruška a medzinožia vlhkým tampónom.

Na záver ešte jedna poznámka. Odchov šteniat bez matky z dôsledku chýbania pasívnej imunity vyžaduje skoršie vykonanie vakcinácie, prípadne použitie séra.